

det Nærmeste, saa siger jeg, at Ingen af os, hverken her eller i det andet Thing, vil undgaa vort velsfortjente Ansvar, dersom vi ikke efter den 1ste April, hvis de abnorme Tilstande indtræde, kunne sige med fuldstændig god Samvittighed: Vi have gjort Vort for at forhindre, at det kom dertil. Men vi have ikke gjort, hvad vi kunde, for at forhindre dette, naar vi ikke hver for sig have bidraget, hvad vi kunde, til at komme til Enighed og Forstaaelse, naar vi ikke have været villige til at opgive forudfattede Standpunkter og forlade ensidige Standpunkter, og naar vi ikke have vist god Villie til at komme hinandens modsatte Anskuelser gjensidig i Møde.

Holstein: Jeg vil kun i Anledning af, hvad den ærede sidste Taler udtalte, sige, at jeg tror, at vi fra Flertallets Side ikke blot i en Mærceffe have gjort overordentlig Meget, for at det kunde lykkes ad fredelig Wei at komme frem, men muligvis endog for Meget, idet vor Smødekommehed fra den anden Side desto værre af vore Modstandere er blevet opfattet som Frygt og Svaghed i Steedet for, at det i Virkeligheden var ærlige Forjøg paa at komme ud over en Krise, som ethvert Folk nødvendigvis maa komme i naar det har en Forsætning og Samsundsforhold som vore med veglende Majoriteter, Majoriteter, som ikke blot vegle, hvad Anskuelser angaar, men ogsaa i social Henseende. Jeg indrømmer det ærede Medlem, at Enhver bør gjøre, hvad han kan, for at undgaa ulovlige eller abnorme Tilstande, men dette „kan“ har sin Begrændsning, og jeg bestrider, at dette Thing kan opgive Noget af den Ret, det har tilbage, uden fuldstændig at forraade, hvad det er pligtigt til at holde paa overfor Bælgerne. Det er jo ikke vor personlige Ret, det dreier sig om, men det er Folkethingets Ret, den er gennem Udviklingen ikke bleven stærkere, men dersom vi nu ikke staa fast paa Retten, jeg tale: ikke om Andet end det strengt Retlige, gjøre vi ikke Samsundet nogen Gavn. Skulde det saa dog føre til saadanne Tilstande, vil jeg tilstaa, at de ere i høi Grad beklagelige — og ganske særlig i vort Land, idet det dog maa fastholdes, at vi have det fremfor nogen anden Nation, at i de sidste 300 Aar er Retskontinuiteten ikke bleven brudt. Statsforandringen i 1660 skete ganske vist fra oven ikke med den mest udsøgte Hensynsfuldhed og heller ikke med den høieste Grad af Ærlighed. (Modsigelse.) Nei, det gjorde den paa ingen mulig Maade; jeg er overbevist om, at den nyere Historie tilstrækkelig har godtgjort, at den Politik, der dreves fra Hoffets Side i 1660, i mer end een

Henseende stred mod Tro og Love og god Moral, det tror jeg ikke, at der er ret megen Tvivl om. Men formelt blev Retskontinuiteten ikke brudt. Kongen skaffede sig Stændernes Samtykke til den Statsforandring, han gennemførte, og det var meget mere det danske Aristokrati's Sammerlighed, der gjorde det muligt for Kongen at gennemføre Absolutismen, end det var Magt- anvendelsen. I 1848, da den anden store Forandring skete, var man saa samvittighedsfuld med Hensyn til Formen, at Kongelovens Forandring eller Afstfælsse omhyggelig skete paa en Maade, om hvis Retlighed der ikke kunde være nogen som helst Tvivl. Hvis der nu altsaa her skete et Brud paa Retskontinuiteten fra oven, fra den høie Regjerings Side, vilde det altsaa være første Gang i Danmark, at man røkkede ved den grundfæstede Tillid, som det danske Folk har til den centrale øverste Myndighed her i Landet, og det vilde have meget sørgelige Konsekventer, thi det Ord, der blev sagt af den nuværende ungariske Ministerpræsident — ganske vist inden han blev Ministerpræsident, det gaar jo saa tidt saaledes til, at inden man bliver Minister, er man mere liberal, end man er, naar man kommer i Spidsen for Regjeringen — at enhver Revolution kommer fra oven, kan maasse ogsaa faae Gyldighed paa vore Forhold, men jeg vil ikke ønske det.

Sagd: Da den ærede sidste Taler er saa omhyggelig for at advare imod, — jeg vil ikke tale om Muligheden — en saadan ser jeg ikke — jeg vil heller ikke tale om Tanken — jeg har ingen, og jeg har saa god en Tro til det ærede Flertal, at jeg mener, det heller ikke har nogen Tanke om et Brud paa Forsætningen fra oven, saa vil jeg bede det ærede Medlem om at strække sin Om-sorg videre og advare imod Brud fra neden. Jeg vil minde om, at den udøvende Magt er hos Kongen, og den dømmende Magt er hos Domstolene, og jeg vil bede det ærede Medlem minde sig selv om det og ligeledes des sine Tilhængere derom.

Holstein: Jeg pleier ikke at tage mig af det ærede Medlem, men jeg vil dog blot minde ham om, at den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i For- ening.

Da ikke Flere begjærede Ordet, blev Forhandlingen sluttet.